

SIMION MEHEDIŢI - FONDATOR AL ÎNVĂŢĂMÂNTULUI SUPERIOR GEOGRAFIC ÎN UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI

Marian Ene, *conf. univ. dr.*

Universitatea din Bucureşti, Facultatea de Geografie

Rezumat: Simion MehediŃi reprezintă pentru învăţământul românesc fondatorul şi promotorul învăţământului geografic universitar. Născut în anul 1968 la Soveja, Vrancea, Simion MehediŃi a urmat primele clase la şcolile din Soveja şi Vidra, apoi cursurile seminarelor de la Roman (3 ani) şi Bucureşti (1 an). Prima clasă de liceu a urmat-o la Liceul "Unirea" din Focşani, după care, între 1886 şi 1889, a urmat cursurile Colegiului "Sfântul Sava" din Bucureşti. Între anii 1889 şi 1892, Simion MehediŃi a urmat cursurile Facultăţii de Litere şi Filozofie, după care îşi continuă studiile la Paris şi Leipzig. Sub îndrumarea lui Fr. Ratzel, Simion MehediŃi a elaborat şi a susţinut teza de doctorat, obţinând titlul de doctor în filozofie, specialitatea geografică.

La 3 octombrie 1900, în urma înfiinţării Catedrei de Geografie în cadrul Facultăţii de Litere şi Filozofie, susţine la Universitatea din Bucureşti o prelegere ce a fost şi este considerată a fi debutul geografiei ca ştiinţă studiată la nivel universitar în România.

Cuvinte cheie: Simion MehediŃi, Soveja, geografie, Universitatea din Bucureşti, învăţământ geografic, excursii geografice

Preambul

Universitatea din Bucureşti, fondată în anul 1864 prin actul de înfiinţare emis de domnitorul Al. I. Cuza, a devenit de-a lungul timpului una dintre instituţiile de top ale învăţământului superior din România. Personalităţi remarcabile ale culturii şi ştiinţei îşi leagă numele de Universitatea din Bucureşti. Pot fi amintiţi Spiru Haret, Alexandru Odobescu, Titu Maiorescu, Ermil Pangratti, Grigore Ştefănescu, Ludovic Mrazec, Nicolae Iorga, Mircea Eliade, Grigore Moisil, George Călinescu şi lista poate continua. Printre ei, la loc de frunte, poate fi menţionat şi Simion MehediŃi, cel care a introdus pentru prima dată în panoplia ştiinţelor studiate la Universitatea din Bucureşti, dar şi în România, GEOGRAFIA.

Simion MehediŃi - formare

Probabil că mulţi încă îşi mai pun întrebarea: Care a fost contribuţia reală a lui Simion MehediŃi pentru dezvoltarea învăţământului geografic superior şi pentru Geografie în general?

La finalul secolului al XIX-lea în România, Geografia, ca ştiinţă de nivel academic, era o necunoscută, chiar dacă în anul 1875 lua fiinţă sub patronajul domnitorului Carol I, Societatea Geografică Română.

Învăţământul geografic la nivel secundar (în prezent gimnazial şi liceal) era empiric, redus la descrierea unor aspecte regionale şi prezentarea unor date statistice şi constatări, majoritatea provenite din activitatea membrilor Societăţii Geografice Române, proveniţi cu precădere din cadrul Armatei, sau în urma cercetărilor geologice, ştiinţă care reuşise deja să se impună la nivel academic.

Pe acest fundal, la iniţiativa tânărului Simion MehediŃi, doctor în ştiinţe şi profesor la Universitatea din Bucureşti, începând cu anul universitar 1900-1901, a fost iniţiat învăţământul geografic superior în România. Primul curs a fost susţinut de Simion MehediŃi la 3 octombrie 1900, în cadrul Facultăţii de Litere şi filozofie, facultate în care va activa Catedra de Geografie o bună perioadă de timp.

Geografia nu a fost prima sa opţiune. În anul 1893 a devenit licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filozofie din cadrul Universităţii din Bucureşti. Văzând în el un tânăr de perspectivă, dornic de performanţă, Titu Maiorescu şi Alexandru Odobescu l-au îndrumat şi l-au ajutat să obţină o bursă de studii din partea Societăţii Geografice din Franţa, pentru a se pregăti în acest domeniu. Dorinţa lui Titu Maiorescu era de a implementa şi în România Geografia ca ştiinţă de nivel academic.

După o scurtă perioadă petrecută la Sorbona, sfătuit de Paul Vidal de la Blache, și-a continuat studiile în Germania, unde a susținut teza de doctorat intitulată "Die Kartographische Induktion", elaborată sub îndrumarea lui Friedrich Ratzel.

Punerea bazelor învățământului superior geografic

Așadar, la 3 octombrie 1990, în urma deciziei de a se înființa o catedră de geografie în cadrul Facultății de Litere și Filozofie, în fața unui auditoriu select, din care a făcut parte și Titu Maiorescu (Alexandru Odobescu încetase din viață 5 ani mai devreme), Simion Mehedinți a ținut prelegerea cu titlul "Obiectul și definițiunea Geografiei".

Simion Mehedinți (1868 – 1962)

Sursa: Colecția de fotografii a Facultății de Geografie, Universitatea din București

Cursurile sale au atras an de an tot mai mulți cursanți, cum a fost cazul lui George Vâlsan și al lui Constantin Brătescu. Mai târziu, George Vâlsan, în cadrul lecției inaugurale din 23 ianuarie 1930, cu ocazia deschiderii cursurilor de la Catedra de Geografie Fizică, nou înființată în cadrul Facultății de Litere și Filozofie din cadrul Universității din București, spune *citez* "În această rătăcire de la un curs la altul, cel care vă orbește și-a descoperit menirea adevărată a vieții sale ascultând cursurile atât de înviorătoare și cu perspective admirabile ale profesorului Mehedinți, care fără să bănuiască, îndrepta irezistibil un suflet îndrăgostit din copilărie de poezia naturii, către cercetarea științifică a priveliștilor țării noastre".

Pe lângă cursurile susținute, Simion Mehedinți a înființat "Seminarul de Geografie", oferind astfel studenților ocazia de a desfășura o activitate individuală cu caracter practic, în legătură cu cursul audiat. Ca rezultat al acestui seminar, sub îndrumarea lui Simion Mehedinți a apărut în anul 1910 primul număr al "Anuarului de Geografie și Antropogeografie".

Acest curent insuflat de Simion Mehedinți a dus la înființarea de către studenții bucureșteni a Societății studenților în geografie "Soveja", care a editat și o revistă proprie cu același nume.

Simion Mehedinți a fost inițiatorul excursiilor geografice, în scop didactic sau științific, în împrejurimile Bucureștiului sau în țară. Foarte apreciate, aceste excursii au apropiat studenții și mai mult de Geografie.

Rolul lui Simion Mehedinți în dezvoltarea învățământului geografic preuniversitar

Imediat după susținerea cursului inaugural care a pus bazele învățământului superior geografic, în perioada următoare și învățământul preuniversitar a cunoscut transformări majore, cu impact pozitiv în evoluția societății. În anul 1901, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, Spiru Haret, i-a adresat lui Simion Mehedinți rugămintea de a elabora noile manuale de geografie pentru învățământul secundar, în conformitate cu programele analitice atunci introduse. A început cu manualul de clasa întâi și cu cel pentru clasa a V-a de liceu, continuând cu celelalte clase, seria încheindu-se cu "Antropogeografia", manual apărut în anul 1937.

Pentru o mai strânsă legătură cu profesorii de geografie din învățământul secundar, Simion Mehedinți a organizat "Congresele anuale ale profesorilor de geografie, oferind astfel acestora ocazia de a cunoaște diferite regiuni ale țării, dar și de a lua contact cu cele mai noi evoluții ale științei geografice. Primul congres a avut loc la Iași, în anul 1904, după care, după o pauză de 8 ani, următorul congres s-a susținut la Câmpulung, unde profesorii l-au declarat pe Simion Mehedinți președinte permanent al acestor congrese. A condus 20 de ediții, până la congresul din anul 1938 de la Alba Iulia, al XXI-lea, când nu s-a mai prezentat, dar a trimis o scrisoare de rămas bun. Împlinea 70 de ani de viață și era anul în care și-a încetat activitatea universitară la catedra pe care o înființase la început de secol XX. Toată această activitate didactică și științifică a fost încununată de elaborarea și publicarea a numeroase lucrări, dintre care se remarcă lucrarea apărută în anul 1930, în două volume, "TERRA – Introducere în geografie ca știință".

BIBLIOGRAFIE:

1. Diaconu M. (2001), *Simion Mehedinți – Scrisori către Constantin Brătescu*, Editura "Convorbiri Literare", Iași
2. Mehedinți S. (1920), *Politica de vorbe și omul politic*, Tipografia "Convorbiri Literare", București
3. Mehedinți S. (1930), *Terra. Introducere în geografie ca știință*, vol. 1, Editura "Națională" S. Ciornei, București
4. Mehedinți S. (1930). *Le pays et le peuple roumain. Considération de géographie physique et de géographie humaine*, 2e édition, Bucarest
5. Mehedinți S. (1946), *Premise și concluzii la Terra. Amintiri și mărturisiri*, Academia Română, București
6. Mehedinți S. (2008), *Ethnos. O introducere în studiul omenirii*, Editura Terra, Focșani (ediție îngrijită de Costică Neagu)
7. Neguț S. (2017), *Simion Mehedinți – un om polivalent al marilor idei împlinite*, Terra, Anul XLVIII (LXVIII), nr. 1-2, București
8. *** (1967), *Simion Mehedinți. Opere Alese*, Editura Științifică, București